

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΣΤΙΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΠΟΥΔΕΣ**

Μάθημα: Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Δρ. Α. ΜΕΤΑΞΑΣ

ΔΟΜΗ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Σκοπός του μαθήματος

Κύρια στόχευση του μαθήματος είναι η συγκρότηση μιας κριτικής κατανόησης για το βαθμό αλλά και τις τυπολογίες διείσδυσης του κανονιστικού συστήματος του Δικαίου της Ε.Ε. στη ρύθμιση πτυχών της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής ζωής στα κράτη μέλη της Ε.Ε. Σημασία δίδεται όχι μόνο στην παροχή «τεχνικής» γνώσης όσον αφορά το περιεχόμενο επιμέρους ρυθμίσεων του ενωσιακού δικαίου, αλλά και στη διερεύνηση των επιστημολογικών διασυνδέσεων του ενωσιακού δικαίου. Αυτή η μεθοδολογική στόχευση επιχειρείται συν τοις άλλοις μέσω της προσπάθειας ανάδειξης της δογματικής συνάρθρωσης των βασικών αρχών του δικαίου της Ε.Ε. μεταξύ τους αλλά και με τις δομές των εθνικών εννόμων τάξεων: Συστημικές διεισδύσεις, επικαλύψεις, αλληλεπιδράσεις του «νομικού» με το «πολιτικό» στοιχείο καθίστανται έτσι πιο διακριτές. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη στοιχειοθέτηση αυτής της συνάρθρωσης με αναλυτικές αναφορές σε διάφορους τομείς του ευρωπαϊκού συνταγματικού, αλλά και του ουσιαστικού ενωσιακού δικαίου και πιο συγκεκριμένα στο ευρωπαϊκό δίκαιο ανταγωνισμού, στο ευρωπαϊκό δίκαιο κρατικών ενισχύσεων αλλά και σε επιμέρους επίκαιρους τομείς ρύθμισης κομβικών αγορών (λ.χ. ηλεκτρονικές επικοινωνίες, ενέργεια) με βάση το δίκαιο της Ε.Ε.

I. Μέθοδος και βασικοί άξονες κανονιστικής θεμελίωσης του Ενωσιακού Δικαίου

II. Ιστορικά στάδια της συνταγματοποίησης της ευρωπαϊκής ενοποίησης

III. Ενωσιακό Δίκαιο και Εθνικό Δίκαιο

1. Αρχή αμέσου εφαρμογής

- α. Πρωτογενές ενωσιακό δίκαιο
- β. Δευτερογενές/παράγωγο ενωσιακό δίκαιο

2. Αρχή της εθνικής διαδικαστικής αυτονομίας

3. Αστική ευθύνη των κρατών μελών για παραβιάσεις του ενωσιακού δικαίου

- α. Φάσεις θεμελίωσης της αρχής
- β. Παραβιάσεις οργάνων της νομοθετικής, εκτελεστικής και δικαστικής εξουσίας – Ανάλυση της συναφούς νομολογίας του Δικαστηρίου της Ε.Ε.

4. Αρχή της υπεροχής

- α. Περιεχόμενο της αρχής
- β. Ο ρόλος των εθνικών συνταγματικών δικαστηρίων

IV. Ενωσιακό Δίκαιο και Οικονομία: Ενδεικτικές Εισαγωγικές Αναφορές

1. Περιορισμοί της ιδιωτικής οικονομικής δράσης (άρ. 101-102 ΣΛΕΕ)

- α. Αντι-ανταγωνιστικές συμφωνίες μεταξύ των επιχειρήσεων (καρτέλ)
- β. Έλεγχος των συγκεντρώσεων
- γ. Κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης

2. Περιορισμοί της οικονομικής δράσης των κρατών μελών (άρ. 107-109 ΣΛΕΕ)

- α. Η βασική απαγόρευση των κρατικών ενισχύσεων και οι εξαιρέσεις της
- β. Η διαδικασία ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων

V. Βασικές αρχές του ενωσιακού συστήματος δικαστικής προστασίας

- 1. Αρμοδιότητες και βασικά χαρακτηριστικά του Δικαστηρίου της Ε.Ε.**
- 2. Σημασία του ΔΕΕ για την προώθηση της ενοποιητικής διαδικασίας**
- 3. Συνεργασία με τα εθνικά δικαστήρια**
- 4. Μέθοδοι ερμηνευτικής προσέγγισης του ενωσιακού δικαίου**
- 5. Μορφές δικαστικής προστασίας**
 - α. Προσφυγή λόγω παραβάσεως**
 - β. Προσφυγή λόγω ακυρώσεως**
 - γ. Προσφυγή λόγω παραλείψεως**
 - δ. Προδικαστική παραπομπή**

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

⌘ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ⌘

- Bieber/Epiney/Haag, *Die Europäische Union, Europarecht und Politik*, 9. Auflage, Nomos Lehrbuch
- Chalmers, D./Davies, G./Monti, G., *European Union Law*, second edition, Cambridge University Press
- Karl Riesenhuber (Hrsg.), *Europäische Methodenlehre, Handbuch für Ausbildung und Praxis*, 2. Auflage, De Gruyter
- Oppermann/Classen/Nettesheim, *Europarecht*, 5. Auflage, Verlag C.H.Beck, 2011
- Ulrich Haltern, *Europarecht. Dogmatik im Kontext*, 2. Auflage, Mohr Siebeck, 2007
- Peter Häberle, *Europäische Verfassungslehre*, 7. Auflage, Nomos-Dike Verlag, 2011

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

- Ελληνικό Ινστιτούτο Κρατικών Ενισχύσεων, *Κρατικές Ενισχύσεις – Τα βασικά κανονιστικά κείμενα: κριτική έκδοση*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012
- Καλαβρός, Γ./Γεωργόπουλος, Θ., *Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Τόμοι Ι και ΙΙ, Νομική Βιβλιοθήκη, 2010
- Κανελλόπουλος, Π., *Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνθήκη της Λισαβόνας*, 5^η έκδοση, Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2010
- Μεταξάς, Α., *Ευθύνη κράτους μέλους για παραβάσεις του κοινοτικού δικαίου από αποφάσεις των ανώτατων εθνικών δικαστηρίων*, Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2005
- Μεταξάς, Α., *Θέματα Ευρωπαϊκού Δικαίου: Νομολογία του ΔΕΚ – Κριτική Προσέγγιση: Κρατικές Ενισχύσεις – Τηλεπικοινωνίες – Δημόσιες συμβάσεις – Κοινωνικό Δικονομικό Δίκαιο*, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή, 2004
- Πλιάκος, Α., *Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θεσμικό και Ουσιαστικό Δίκαιο*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012
- Χριστιανός, Β. (επ.), *Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ. Κατ' άρθρο ερμηνεία*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012
- Χριστιανός, Β., *Εισαγωγή στο Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2010
- Χριστιανός, Β./Περάκης, Μ., *Νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012